

TAŞ

Uğur Demircan

■ Daktilo sesleri azalmıştı bilgisayarlar geldiğinden beri ama bu kez de yazıcı cızırtıları geliyordu odalardan. Çıkan sesi ilk kez duyan biri, dev bir yaratığın turnaklarıyla duvarları kazıdığını düşünebilirdi. Kenarları delikli kâğıtlara resmî emirler basılıyordu. Koridorlarda yankılanan telsiz sesleri, mekanik kuşlar gibi ötüşen dâhilî telefon seslerine karışıyordu. Ellerinde dosyalarla, karışık suratlı insanlar girip çıkıyorlardı, kapısında “Görevli Harici Girilmez” yazılı odalara.

Atatürk Caddesi’nin alt başında, tam kavşaktaki eski binaya hızlı adımlarla girmiş, asansör arızalı olduğundan iki katı yürüyerek çıkmıştı yaşlı adam. Nefes nefeseydi. Dizi de ağrıyordu üstelik. Boş bulduğu bir bekleme koltuğuna oturdu. Müracaatını yapmadan önce soluklandı biraz. Bakışları donuk, yüzü ifadesizdi. Dokunsalar ağlayacaktı aslında. Evdeki karısını düşündü. O, saatlerdir ağlıyordu.

Verdiği dilekçeyle ilgili çağrıldı biraz sonra içeriden. “Şurada bekleyin!” dedi kalem gibi incecik, genç bir polis. Üniforması da bıyıkları da yeniydi. Yeni atanmış hatta belki de yeni evlenmiş olmalıydı. İçeri girip çıktı, kapıyı hafifçe tıklatarak, tüy gibi adımlarla. “Şimdi buyurun!” dedi ve yaşlı adam ellerini önünde kavuşturup girdi odaya. Tedirgindi. Nedensiz bir heyecan duyuyordu. Ömrünce oralara işi düşmemiş insanlara özgü bir korku vardı içinde.

Binadan çıktığında ikinci okunuyordu. Kavşaktaki camiye yetişti. Öğleden abdesti vardı zaten. Hacıyağı kokusuna boğulmuş camide, imamdın sonra iki saftılar. Kısa boylu ve simsiyah sakallı imamın sesi davudi, cemaatinse neredeyse tümü yaşlıydı. Rükûya eğilirken, secdeye kapanırken ve en son dua ederken, gözleri yaşaran bir tek o vardı camide. Hâlini gören, takvalı bir mümin olduğuna hükmederdi. Oysa derdini kimse bilmiyordu. Tespihten sonra caminin bahçesindeki banka oturdu. Önündeki çiçek tarhında güller budanmış, toprak

gübrelenip havalandırılmıştı. Yaz sonu ne güzel gül kokacak buralar hep, diye geçirdi içinden. Kasabadaki evinin ön bahçesindeki güllerle kıyasladı. Asıl derdini birkaç saniyeliğine de unutmuş olmasının azabını duydu yüreğinde sonra.

Kavşaktan patinaj yaparak dönen bazı arabalardan yükselen müzik sesleri, belediye hoparlöründen yapılan anonsa karışıyor, zaten angarya yüklenmiş gibi isteksizce konuşan adamın söyledikleri, büsbütün anlaşılmaz hâle geliyordu. Biri gelecekti şehre galiba. Anlayamadı ama önemsemedi de zaten. Cemaat birer ikişer camiden çıkıp, bastonlu bastonsuz, ağır aksak evlerinin yolunu tutarken, hızlı konuşup hızlı cevap isteyen komiserin sorularına verdiği cevapları düşünüyordu:

“Adım Durmuş Bahçeci efendim... Evet, Yavuz Bahçeci oğlum olur. Dünden beri kayıp efendim. Yaşı? Otuz... İki efendim... Nakliyecidir sayın komiserim. Evet... Düşmanı? Yoktur efendim, olur mu? Karıncayı bile incitmez benim oğlum. Kimsenin tavuğuna kıst demez. Krediyi bi ‘elli nece’ aldık, çalışır, onu öder benim oğlum... Ell... Kamyon, efendim... Eşi? İştedir herhâlde; çalışır o da. Şikâyeti ben yap... Tamam, yarın onu da getiririm efendim!”

Tüm tanıdık ve akrabalara haber verilmişti; yoktu Yavuz. Sırta kadem basmıştı bir anda.

Ertesi sabah gelini Nurhan’la birlikte aynı kapıda bekliyorlardı. Bekleyişlerindeki sessizlik, çaresizliklerinin yansımasıydı muhakkak ama yıllardır birikmiş birçok şeyi de barındırıyordu. Konuşulacak bir şey ya da bir ortak nokta kalmamış gibiydi aralarında. Sanki hem akraba hem de yabancı bir insanla yan yana oturuyorlardı şimdi.

“Siz eşisiniz öyle mi?”

“Evet efendim.”

Perişan hâldeydi. Dalgalı saçlarını taramamış, yüzüne hiçbir şey sürmemişti Nurhan. Gözlerinin altındaki morluklar, geceleri uyuyamadığını gösteriyordu. Sol elini, titreyen sağ eline bastırıyor, sağ eli alttan titremeye devam ederek cendereden kurtulup çıkmaya, sanki insanlara bir şey söylemeye çalışıyordu.

“Açıkça soracağım, net cevap verin sorularıma.”

“Buyurun.”

“Kaçmış olabilir mi kocanız; bildiğiniz başka bir evi, bir gönül ilişkisi ya da ona benzer bağlantısı olan herhangi bir kimse var mıydı?”

Bu soru kendisinden bahsediyormuş gibi ürperdi. Çaprazındaki kayınpederine baktı bir saniyeliğine. Utanmakla, korkmak arasında bir şeyler hissetti. Ağlamaya başladı bir anda.

“Yoktu efendim. Biz, sadece... Boşanmayı düşünüyorduk. Geçimsizlik işte. Her evde olduğu kadar. Olmuyordu yani. Ben zaten, babamın evinde kalıyorum bir süredir.”

“Anladım. Peki, bir düşmanı var mıydı, borçlu olduğu biri filan? Yani bunu sormamdaki gaye şu ki kendinizi hazırlayın... Durmuş Bey, size de söylüyorum, kayıp vakalarının çoğunda maalesef...”

“Allah korusun komiser bey. Ben... Ben inanıyorum ki... Kocam yaşıyor! Bulunacak!”

Yapıldığı yıllardan beri binaya girip çıkan binlerce ayağın kayganlaştırdığı ve keskin kenarlarını yuvarlaklaştırdığı taş merdivenlerden indiler. Alt yaprakları kahverengiye dönmüş bodur çamların önünden, biri sarı boyalı, jetonlu diğeryse daha yeni, kartla çalışan iki ayrı tipte telefon kulübesinin yanından geçtiler. Artık kimsede jeton yoktu ama henüz sökülmemişti onun kulübesi.

Cadde kenarına geldiler. Birbirlerine bakmıyor, hiçbir şey söylemiyorlardı. Adı konulmayan bir gerginlik vardı. Yaşlı adam, bilmediği bir şeye kızgındı. Adını koyabilse ya da oradan geçen biri, “Amca, sebebi şu...”, deyiverse, müsebbibi ni oracıkta boğuvorecek gibiydi. Nurhan da önüne bakıyor, bu gereksiz durma hâlini bir an önce bitirmeyi düşünüyordu. Yarım ağızla, ne dediklerini kendileri bile anlamadan vedalaşıp, kavşağın iki ayrı yönüne gittiler.

Tadilatı yeni bitmiş, binasının sarı rengi maviye dönmüş ve tepesine çanak antenler takılmış postanenin önünden, eski garaj yönüne doğru ilerledi yaşlı adam. Yavaş yürüyor, zaman zaman durup dinlenmesi gerekiyordu. Dizindeki siyatik geçmek bilmiyordu. Garaj kavşağına ulaşmak, kalabalıktan dolayı da mümkün değildi o gün. Nedenini başta bilmiyordu. Bol hoparlörlü bir parti aracından çalınmaya başlayan gürültülü müziği duyunca ve yol boyunca o direkten öbür direğe dolaştırılmış iplere asılı küçük üçgen bayrakları görünce anladı. Miting yapılacaktı orada o gün. Seçimler yaklaşıyordu. Popüler bir şarkının sözleri değiştirilmiş, partiyi ve başkanını övüyor, arada da müziği kısan genç anons görevlisi, genel başkanlarının şehri teşrif etmek üzere olduğunu haber veriyordu, heyecanlı ve baş ağrıtabacak kadar yüksek bir ses tonuyla.

Mitingi yapılacak olan kendi partisi olsa bile umurunda değildi Durmuş Bahçeci’nin. Derdi Ankara’dan büyüktü onun şimdi. Kalabalıktan, tanıdıklarıyla selamlaşarak yavaş yavaş sıyrılıp, kasabasına gidecek dolmuşların kalktığı yere yöneldi. Evde ondan hayırlı bir haber bekleyen gözü yaşlı karısına açıklama yapmak zorundaydı.

*

Ağır bir kıştan çıkmıştı şehir. Önce lodos esip yerdeki buzları yumuşatmış, sonra güneş çıkıp, azar azar da olsa aylar sonra yeniden, toprağın görünmesini sağlamıştı. Kıyıda köşede biriken kirli kar kümeleri de erimiş ancak hava hâlâ tam olarak ısınmamıştı. Bacalar hâlen tütüyor, çöp kutularının sağı solu, dökülen soba külleriyle kararıyordu.

Evlerin ışıkları çoktan yanmış, bazısında akşam yemeği bile yenmişken, genzini yakan kömür kokusu eşliğinde, hızlı adımlarla eve ulaşmaya çalışan bir

kadın vardı sokakta. Suni deri montunun yakasındaki sahte kürkü biraz daha kaldırıp, boynunu soğuk rüzgârdan korumaya çalışıyordu. Dalgalı saçları, kürkünün üstünden aşip beline uzanırken, alçak topuklu botlarıyla, su birikintilerine basmamaya çalışıyordu. Basarsa, su geçirecekleri kesindi.

Yorucu bir mesai daha bitmişti. Servisten inip sokağın başına kadar yürüdükten sonra, şimdi daha yorgun hissediyordu. Sabahları heyecanla, koşa koşa gittiği işyerinden, eve dönüyordu ve her akşam olduğu gibi yine, ayakları geri geri gidiyordu.

Evde biri vardı ama o yine de anahtarıyla açtı kapıyı. Girişte keskin bir çıra kokusu ve yüksek televizyon sesi karşıladı onu. Yavuz, içeride kanepede uzanmış, televizyon izliyordu. İstanbul'dan yayın yapan ulusal bir kanalda, İstanbul'un trafik sorunlarıyla ilgili bir haber veriliyordu yine, belki de İstanbul'a hiç gitmeyecek Yavuz'a.

Hoş geldin, demesini beklemiyordu zaten ama o, "Yemeği hazırla!" diye seslendi içeriden, henüz açılmış dış kapıya doğru. Bir süredir böylelerdi. Aynı evi, sofrayı paylaşıyorlar, aynı hayatı paylaşmıyorlardı. Birlikte yapmadıkları şeylerin sayısı, yaptıklarını geçeli çok olmuştu. Altı yıllık evlilikleri bitmek üzereydi. Son sürat, bayır aşağı yuvarlanıyorlar, durduramıyorlardı. Nereye kadar giderdi bu şekilde? Nurhan biliyordu cevabı aslında ama Yavuz'a kabul ettiremiyordu yapılması gerekeni.

Önceki gece pişirdiği etsiz patates yemeğini ocağa koydu. Raftaki çakmağa uzanıp ocağın altını yaktı. Sonra da üstünü değiştirmeye gitti yatak odasına. Her akşam yaptığı gibi, aynı bezgin hareketlerle...

Oturma odasına sofraya bezini getirdi; alüminyum sininin altına ayaklığı açtı. Patatesin yanına bulgur pilavı yapmış, mutfak tezgâhının altındaki beyaz biddondan turşu çıkarmıştı. Kanepedeki, ses etmeden inip oturdu sofraya; iki dilim ekmeği alıp sobanın üstüne koydu. "Koyma dedim sobaya ekmek! Yanıyor, kapkara is oluyor üstü hep!" dedi Nurhan. Biraz daha bekledi ve kızarmasına yetecek bir süre sonra aldı ekmekleri Yavuz. Sanki bu konuda Nurhan hiçbir şey söylememişti.

Nurhan bulaşıkları yıkadıktan sonra elinde ıslak bir bezle içeri gelip sinirli hareketlerle sobanın üstünü ovaladı. Oya işlemeli pembe bez, kapkara olmuştu. On beş yaşında işlemişti o bezin kenarını. Tozpembe hayaller içindeydi o vakitler.

Televizyon dışında ses yoktu evde. Öyle ki; kanal değiştirirken geçen birkaç saniyelik sessizlikte ev sanki kayboluyordu. Mahallenin o sokağında, evin bulunduğu o köşe, karanlığa gömülüyordu adeta. Sessiz, ilgisiz, umarsız bir karanlığa... Sessizliği Nurhan bozdu az sonra. Söylediklerini, ilk kez söylemiyordu:

"Yavuz, daha ne kadar süreceksin böyle?"

"Ne süreceksin?"

“Bilmiyon mu sanki!”

Yavuz, sanki duymuyor gibi televizyondaki yarışmayı izliyordu. Ekrandaki rengârenk sayılar döndükçe, o susuyordu. Konuyu biliyor, bilmek istemiyordu.

“Konuşsana!”

“Ne konuşacaz ya?”

“Kendine de bana da eziyet etme artık. Boşanalım.”

Gece haberleri bittiğinde Yavuz kanepede yatmıştı. Işığı örtüp yatak odasına geçti Nurhan. Gardırobun üstündeki pembe valizi indirdi; aklına geldiği kadar, giysi ve iç çamaşırlarından koydu içine. Şifonyerin alt çekmecesindeki, naylon poşetle sarılmış küçük paketi de aldı; valizin en altına saklarken, çil çil şıngırdadı içindeki altınlar. Valizin fermuarını kapatıp yatağın altına soktu. Çantasından bir sigara yaktı. Işığı kapattı, bir elinde kül tablasıyla, camdan dışarıyı seyretmeye başladı. Sokağın başından bir gelin arabası girmişti yıllar önce, korna çalarak. Şurada durmuştu tam. Hatırlıyordu. Alkışlarla arabadan inmiş, testi kırarak girmişti eve.

Titreşime alınmış telefonunun ışığı yandı karanlığın içinde. Tek satırlık ekrana iki kelimelik bir mesaj gelmişti. Bir gözü salon kapısında, aynı iki kelimeyle yanıtladı mesajı. Sigarayı söndürüp yatağa girdi. Bir an evvel uyumalıydı. Bu ev ona hapishaneydi bir süredir. Uyumalıydı. Özgürlüğe ulaşmanın en hızlı ve en kolay yoluuydu uyumak.

Salondaki kanepede ise Yavuz uyumuyor, yüzünü yastığa gömmüş, düşünüyordu. Nasıl bu hâle gelmişlerdi? Akli ermiyordu. Düzeltmek için ne yapmak lazım geldiğini bilemiyor, işin içinden çıkamıyordu. Bir şeyler kopmuştu aralarında, belliydi ama ayrılmak da istemiyordu büsbütün. Böyle mi bitecekti yani? Yıkmak için mi kurmuşlardı bu düzeni? Ayrılmak çözecek miydi sorunları? Evliliklerin çoğu böyleydi belki de. Kendi kafalarının içinde ne güzel konuşuyor, tartışıyorlardı. Birbirlerinin yüzüne karşı gelince ya aynı cümleleri kuramıyor ya da kavgaya etmeden konuşamıyorlardı.

Salonun yatak odasına yakın bir yerine kurulmuş soba çatırdayarak yanmaya devam ediyor, iyice soğumaya başlamış sokakta bir meczup, naralar atarak dolaşıyordu. Bekçi düdüğü duyulmayalı yıllar olmuş bu şehrin sokaklarında, Deli Mehmet’in sesinin duyulması alışılmış bir şey, âdeta gayriresmî bir bekçi düdüğü gibiydi. En azından dışarıda, hayatın sorunsuz, sürprizsiz devam ettiğini gösteriyordu.

*

“Selamünaleyküm.”

“Ve aleykümselam! Hoş geldin Yavuz. Gel otur iki dakika, şu eli bitirelim. Çay söyle sen kendine.”

Zeynel yeşil çuha örtülü masadan çektiği taşa, tahta ıstakasında uygun yer ararken, Yavuz da ocakçıya dönüp işaret parmağını gösterdi. “Bir çay” demiş oldu, ses çıkarmadan.

Hafta içi olmasına rağmen, kahvehane ağzına kadar doluydu. Hemen girişteki masada oturuyordu Zeynel. Çay ocağı da o kattaydı. Bunun dışında üç basamaklı merdivenle çıkılan yarım kat yukarıda yine oyun masaları, aşağıdaki bodrum katında ise dört bilardo masası vardı. Okey taşı ve bilardo topu şıkırıltıları ile insan sesleri birbirine karışıyor, sigara dumanından göz gözü görmüyordu. Dış duvardaki eski yağlı boya tabelada hâlâ “Kıraathane” yazsa da cama yapıştırılmış yeni yazıdaki gibi “Okey ve Bilardo Salonu”ydu sadece. “Kıraat” edenler burada vakit öldürmezlerdi ne de olsa. Bu masalarda ömür tüketenler, o sözcüğün anlamını hiç düşünmezlerdi bile.

Ocağın yanındaki duvarda, şehrin bir zamanlar birinci ligde oynamış, artık amatör lige düşmüş takımının, bordosu solmuş beyazı sararmış küçük, üçgen bir bayrağı asılıydı. Onun üstünde, özel standına oturtulmuş otuz yedi ekran bir televizyonda, yeni çıkmış bir pop şarkısının klipi yayınlanıyordu. Ocakçı Emin bardakları yıkayıp elini havluya sildikçe, kafasını kaldırıp bakıyordu şarkıcı kıza. Ekranın altında, kıza ait olduğu söylenen ve dokuz yüzle başlayan uzun bir telefon numarası veriliyor, aranırsa onunla yemeğe çıkılabileceği belirtiliyordu. Altındaki küçük yazıları dikkatle okuduktan sonra, hayretini ani bir küfürle belirtmekten kendini alamadı Emin. “Vay... Dakkası otuz iki bin beş yüz lira! Ayaküstü adam soyuyor lan bunlar!” O bunları söylerken, müşterilerden biri o numarayı masadaki çetelenin arkasına yazıyor, klipten sonra çıkan reklamda ise bir banka, dolara ve marka en yüksek faizi vereceğini söylüyordu. Bunu not eden ya da dikkate alan olmuyordu; kahvedekilerden hiçbirinin ne doları ne de markı vardı çünkü.

“Bu saatte de epey adam varmış burda”, dedi Yavuz.

“Var tabi. Çalışan adam görmez. Benim gibi emeklisi, işsizi naapacak akşama kadar? Biz de senle şu işi yapabilirsek, kaave köşelerinde sürtmekten kurtuluruz biraz.”

Altmışına merdiven dayamış, kır saçlı ama uzun boylu ve dinç bir adamdı Zeynel. Kirli dişleriyle sırtırken, kısıp gözleri bakışına hinlik veriyordu. İki kızı, bir oğlu vardı. Kahvede buluşmak üzere sözleştiği bu genç, damadıyla aynı adı taşıyordu ya tek ortak noktaları isimleri değildi, biliyordu. Yavuz, kızıyla aynı işyerinde çalışıyordu. Bir süredir ilişkileri olduğunu öğrenmişti.

“Abi benim iznim iki saat.”

“Tamam tamam. Gidelim hemen. Seyd’ârun, yerime bak hele. Birazdan gelirim!”

Üçüncü bardak çayın sonunu aceleyle yudumlayan Seyit Harun, yancılıktan oyunculuga terfi ederken, askıya astığı turuncu montunu tekrar giydi Yavuz.

Kıvrıcık siyah saçları ve gür kaşlarının altında her zaman uykulu bakan gözlerle sahipti. Benzinlikte vardiyalı pompacılık yapmasının da bu bakışlarda payı vardı elbette. Evliydi, iki çocuğu vardı ama o, Nurhan'ı daha çok sevmiştii.

Kahvehanenin mermer basamaklarından indiler, sigortacıların arasından geçip, Bankalar Caddesi'ne yöneldiler.

“Yavuzum, biliyon seni öz oğlum gibi severim.”

“Bilirim abi sağ ol.”

“Benim icra meselesi olmasa, kendi adıma çekerdim... Onları da ödedik bitirdik aslında ya karışık işler bunlar. Hep o avukat olacak namussuzun işleri. Cemal'e de dediydim...”

Yavuz, her dediğine kulak veremiyor, ara sıra, anlamış gibi başını sallamakla yetiniyordu. Bazen de “Evet abi!” demesi Zeynel'in tatmin olup, konuşmasına devam etmesi için yetiyordu. Bu bazen öyle bir noktaya geliyordu ki, en son “... değil mi?” şeklinde onay istediğı bir konuya nasıl olup da geldiğini anlayamıyordu. Zeynel çok konuşurdu çünkü. Çok konuşan birçok insan gibi, çoğu da yalandı; biliyordu Yavuz. Sürekli yapacağı işleri, projelerini anlatırdı. Hepsisi de çok başarılı olacaktı. Geçmişte başarılı olamayanlar ise hep başkalarının suçuydu. Yavuz ona bu krediyi çekmezdi aslında ya, yatıp kalkıp kızı Nurhan'a dua etmeliydi. Arada o vardı.

“Olacak abi naapalım. Biz de bi şeyler yapmaya çalışıyoz kendi çapımızda. Dört buçuk milyon asgari ücretle nereye kadar?”

“Değil mi ya! Bu iş iyi olacak görecen bak. Mantarda para var Yavuz. Senin askeri ücret filan çerez parası kalacak bunun yanında.”

“Yer işini naaptın abi?”

“Hiç bi yer bulamazsak benim arka bahçeye çakarız tahtalardan. Karanlık, kuytu bi oda istiyor işte. Bi de termostat, ısıtıcı filan...”

“Ben de ilgilenirim iş çıkışları. Pazarda satan da çoğaldı aslında.”

“Pazarı boş ver, lokantalara, yemek şirketlerine satsak yeter. Şimdi düğünlerde, mevlitlerde hep şirkete veriyor millet. Var bizim tanıdıklar. Müşteri derdimiz olmaz.”

“Hayırlısı bakalım abi. “

Paranın sıcaklığını hissettikçe, yüzündeki sırtlan bakışı daha da belirginleşiyordu Zeynel'in. Açık mavi gözleri çakmak çakmak yanıyordu.

“Ulan Yavuz...”

“Buyur abi?”

“Tam damadım olacak adammışsın sen ha!”

Bankanın kapısından girerken gülmeye devam ediyorlardı. Zeynel, Yavuz' un yumuşak karnını tespit etmişti. Bu yönünü kullanabildiği kadar kullanmaya çalışacaktı artık. Damadı olan Yavuz'dan fayda kalmamıştı. İlk yıllarında ufak tefek paralar sızdırabilirdiyse de biraz fazlasını isteyince, "Olmaz, kamyon alam!" demişti. Zeynel'e göre para vermeyen adam, gereksiz adamdı.

Bankanın kredi yetkilisi hanımın, milyarlarca liranın yönünü tayin ettiği minicik bölmesine girip oturdular ikisi de. Şehrin büyük fabrikasında hazırlanıp hediye edilmiş alüminyum masa isimliği, yeni bilgisayar ve parlak siyah boyalı toprak bir saksı içinde mor menekşeleri vardı masasında. Ölçüleri masanın uzunluğu ile sınırlı, bu yarı ahşap yarı cam bölme ise gerçekten daracıktı. Kiliselerdeki günah çıkarma kabinleri gibiydi neredeyse. Faklı olarak bu, tek kişilik değildi; karşılıklı iki koltukta oturuluyordu diz dize. Burada günahlar kefile paylaşıyordu.

Yavuz, işyerinden getirdiği bordro dökümünü kadına uzatırken, Zeynel'in gözleri kalemlikte eşantiyon kalem aramaya başlamıştı bile.

*

Antalya yolu üstündeki dinlenme tesisinde çalışıyordu Nurhan. Tesiste benzinlik, market, restoran, ekmek fırını, çocuklar için oyun alanları ve benzeri ne gerekliyse vardı. Tesisin marketinde kasada duruyor, gerektiğinde reyon düzenleme, temizlik gibi işleri de yapıyordu. Elliye yakın personel, şehirden servisle geliyordu işe.

Kasada dört beş müşteri sıradaydı şimdi. Sol eliyle ürünleri yeni kurulmuş sisteme okutuyor, sağ eliyle de makinenin okuyamadıklarının kodlarını yazıyordu Nurhan. İnce parmaklı eli, acelecî bir güvercin gibi, bir piyano virtüözü gibi uçuşuyordu tuşların üzerinde. Bir yandan çalışıyor, bir yandan da önündeki müşterilerin omuzları üstünden, camın ötesine bakıyordu. Gözü hep onu aramıştı sabahtan beri. Benzinlikteki yerinde başkası çalışıyordu; meraklandı. Elindeki işi artık otomatikman yapıyordu iyi ki. Değilse hata yapması kaçınılmazdı. Neredeydi bu adam? Bugün izinli miydi acaba?

Bir süre sonra gördü. İşte oradaydı nihayet; arkadaşlarıyla gevezelik ediyordu oto yıkama kısmında. El hareketlerinden yine av maceralarını anlattığı belli oluyordu. Silah ve av merakı vardı; bir şey vursun vurmasın, avda olmayı sevdi. Ertesi gün de anlatırdı böyle arkadaşlarına, ballandıra ballandıra. Biraz geç gelmişti bugün galiba. Aramayı düşünmüş, yapmamıştı. Evdeyse, karısı açabilirdi telefonu.

Tesis personeli sırayla ve çabukça, restoranda yerlerdi öğle yemeklerini. On iki olmadan yemeğe geçti o gün. Nurhan'ı görünce, arkadaşlarının yanından ayrıldı, masasına geldi, karşısına oturdu Yavuz.

Kaderin garip bir cilvesi sonucu, onun adı da Yavuz'du. Belki de aynı adı taşıması etkili olmuştu ilk başta onu fark etmesinde. Belki de daha iyi bir Yavuz özlemi vardı onunla yaşadıklarında, bilmiyordu Nurhan.

“Günaydın.”

“Günaydın. Sabahtan yoktun?”

“Ufak oğlan hasta biraz. Sağlık ocağına götürdüm.”

“Ya, geçmiş olsun! Nesi var?”

“Bi şeyi yok canım. Üşütmüş. Havayı az güneşli görse fırlıyor sokağa. Babası gibi yerinde duramıyor kerata.”

“Bak sen. Babası da mı duramıyor yerinde? Nerelere gidiyor bakalım?”

“Nereye giderim ben avdan başka? Hem sen, merak mı ettin beni?”

“Yok be ne edicem. Havalara girme hemen!”

Güldüler. Yemek molası bitiyordu. Nurhan acele ile asıl söylemek istediklerini sıkıştırmaya çalıştı araya.

“Dün yine konuştum. Dedim açık açık...”

“Ne dedi?”

“Yine kulağının üstüne yattı. Ama ben kararlıyım. Valizimi hazırladım.”

“Sen ondan kurtul, ben aynı gün götürüp bırakırım evdekini babasının evine. Seni bekliyorum.”

“Artık dayanamıyorum aşkım. Daha fazla katlanamam ona.”

“Üstele, ısrar et. Gerekirse ben de bi görüneyim.”

“Yok, şimdi gerek yok öyle bişeye. Ben babamgile gidecem zaten. İnceldiği yerden kopsun. Başını belaya sokma sen. Sana bi şey olursa yaşayamam.”

“Ya, bak hele.”

“Öyle tabii.”

“Beni çağırıyorlar. Hadi kolay gelsin.”

“Sana da.”

Arkasından bakmaya devam etti bir süre. İlişkilerinin nasıl başladığını düşündü. Mutsuz ama sakın yaşamına, dikenli bir renklilik gelmişti onunla. O varken mutluydu ama korkuyla karışık bir suçluluk duygusu, yüreğinde büyümeye devam ediyordu. Nereye varacaktı bu işin sonu, bilemiyordu. Aşkı bulmuş ama huzuru kaybetmişti. Biri varken diğeri olamıyor muydu?

O akşam gittiğinde Yavuz evde yoktu. Nerede olduğunu bilmiyordu ve umurunda da değildi. Epeydir yapmayı düşündüğünü, evde tek başına olmanın getirdiği rahatlık ve cesaretle, hemen yapmaya karar verdi. Yatağın altında-

ki valizi çıkardı; fermuarını açıp, en alttaki şingirtılı poşeti kontrol etti önce. Kamyonet alacağı zaman istediğinde bile vermemişti bunları Yavuz'a. Şimdi mi bırakacaktı? Kıyafetlerinden de en sevdiklerini bir çırpıda toparlayıp, katlamadan sokuşturdu. Kapıdan çıkmadan önce, alışkanlıktan mutfağa, ocağın altına bakacaktı neredeyse. Ayakkabılarını giydikten sonra terliklerini de koydu valize ve çıktı. Kapıyı açık bırakmayı düşündü önce kızgınlıkla, ama yapmadı. Yine de iki sefer kilitledi.

Valiz çok ağır değildi. Arka sokaklardan, kestirmelerden yürüyerek, yarım saatte babasının evine vardı.

*

Şehrin, Atatürk Caddesi ile kesişen anayolun batı kanadı Selçuk Caddesi'ydi ve oradan yokuş aşağı üç yüz metre kadar inince bir beş yol ağzına varılıyordu. Mahalle arasındaki bu beş küçük yolun kesişiminde, yola kilitli taşlar döşendiğinden beri önünden toz kalkmayan bir cami vardı. Adı yine de "Tozkaldıran" olarak kalmış bu caminin doğu tarafında, bilhassa mahallenin yaşlıları olmak üzere, başka işi olmadığından çok erken gelmiş olanlar namaz vaktini beklerken otursun diye yapılmış tahta sedirinin etrafını, çocuklar sarmıştı o sabah. Deli Mehmet uyuyordu sedirde.

Elli yaşlarındaki bu dilsiz divane, kel başı önüne düşmüş ve ellerini önünde birleştirmiş oturur vaziyetteyken uyuyakalmış, kalın esmer dudakları arasından horultular çıkarıyordu. Üstünde perişan bir gömlek yarım yamalak düğmelenmişken, altında ise giysi namına hiçbir şey yoktu! Çocuklar etrafına toplanmış, gülüşüyorlardı. Ömürlerinde bir daha göremeyecekleri garip bir manzara duruyordu karşılarında ne de olsa! Camiden çıkmış bir ihtiyar tarafından kovalanuncaya kadar da kaldılar orada. Sokağın karşısındaki evine seslendi adam. "Benim uzun donlardan birini gönder!" dedi pencereye çıkan karısına. Kadın az işittiğinden, bir iki sefer daha bağırdı. Birçoğunun ona yakıştırdığı isimle Rambo Mehmet hâlâ uyuyordu. Büyüklerin sevdiği, çocukların korktuğu bu garibanın, ömrü sokaklarda geçtiğinden olsa gerek, derisi epeyce karar-mıştı. Kocaman göbeği kendinden önce giderken, geceleri sokaklarda naralar atan ama hiç kimseye zararı olmayan bir âdemoğluydu. Hayta çocuklar onu Deli Melahat'a yakıştırdırlardı ama muhtemeldir ki o ikisi, birbirlerinin olduğu mıntıkalara girmekten çekinirlerdi.

Bu caminin arkasında, yıllardır kimsenin dikkatini çekmeyen, boş bir ev vardı. Tek katlı, briket yapılı bu evin toprak damının üstündeki yuvak taşı hareket ettirilmeyeli neredeyse bir asır olmuştu. Evin pencereleri kırık, kapısı ise boydan boya çatlaaktı. İçinde kimse oturmamaya başladıktan sonra duvarları çatlamaya, bir köşesi yıkılmaya, günden güne çatısı çökmeye başlayan evlerdendi o da. Belirli bir sebep olmaksızın, sanki sadece içinde artık bir insanoğlu nefes alıp vermediğinden, yavaş yavaş toprağa rücu ediyordu.

O sabah işte o metruk ev, fazlasıyla dikkat çekmekteydi.

Önce iki polis arabası geldi. Ardından da yine üstünde “polis” yazılı bir minibüs... Savcının aracı da geldikten sonra, minibüsün sürgülü kapısı açıldı, içinden elleri kelepçeli, turuncu montlu genç bir adam indirildi. Gözlerinin altı kapkara olmuş, kıvrıkcık saçları daha da karışmıştı. Uykusuzluk, pişmanlık ve endişenin canlı bir karışımıydı adeta. Dam evin önüne götürdü onları. Burayı iyi biliyordu. Bayram sabahları gelirlerdi çocukken. Dedesi, ninesi sağken... Evin önünde, yer seviyesinde bir kuyunun başına götürdü polisleri. Kuyunun üstü kapanmış, tamamen otlar bürümüşü. Öyle ki o göstermese, orada kuyu olduğunu kimse bilemezdi. Bilmeyen biri için, evin önünde, kapı ile pencere arasındaki taşlık bir alandı orası sadece. O ise, artık hiç unutamıyordu o kuyu.

Çocukken içine çok taş atardı. Dedesi, erkek torun diye pek kızmazdı ya, ninesi basardı şaplağı ensesine, “Kuyuyu doldurma!” diye. Sanki şimdi yine o çatlak kapıdan çıkıp gelecek, ensesine tokadı indirecek gibiydi yaşlı kadın. Omuzlarını gayriihtiyari kaldırıp, ensesini gizledi başının altında.

Ellili yaşlarda, uzun boylu, şakaklarına kır düşmüş, kaşı bıyığı kara kalmış bir başkomiserdi genç adamın kuyuyu gösterdiği. Yorgundu komiser bey. Evinde uzaktaydı. Yorulmuştu ama sonuca ulaşmış olmanın verdiği mutluluk gözlerindeki ışıltıdan belli oluyordu. Bu da bitince gidecekti ne de olsa. Bu, sondu. Bir kaşını kaldırarak sordu:

“Burada mı?”

Bu tok sesin karşısında cevap verebilmek için, saatlerdir konuşmamış boğazını temizlemeliydi. İlk hece çatlak çıkınca öksürüp düzeltti.

“Bur... Burda amirim.”

İtfaiye çağırıldı; iş makinesi getirildi. Kuyunun üstü kazıldı önce. İşçiler, içindeki taşları tek tek çıkardılar.

Çekilen polis bandının dışında, meraklı bir kalabalık toplanmaya başlamıştı. Bandın kendisi bile yeni bir uygulamaydı zaten. Filmlerde gördükleri bu nesne demek artık ilçelerinde de kullanılmaya başlamıştı. Mahallenin kadınları pencerelerde, çocuklar kapı önlerindeydi. Olağanüstü bir durumdu bu. Geçen ay sokağın alt başındaki evde çıkan yangından sonra mahallelerinde yine bir olay oluyordu ama bu seferki daha ilginçti. Polis de gelmişti, itfaiye de. Birbirlerine soruyorlar ama kimse gidip öğrenmeye cesaret edemiyordu. Orada ne arıyorlardı?

“Ben dedim size, define var o evde!” dedi mahallenin aylaklarından biri arkadaşlarına, yarısı yıkık bahçe temelinde otururken. “İki üç sene önce de bi gece, birileri geldiymiş buraya. Onlar bulamadılar demek ki, devlet arıyor işte!”

Kuyunun içinde hâlâ biraz su vardı; itfaiyenin arazözüsüyle çektiler. Yaklaşık yirmi dakika sonra, su tamamen çekilip altındaki balçığa ulaşıldıkça, kötü bir koku yayılmaya başladı kuyunun çevresine.

“Mevtayı bulduk sayın savcım.”

Aşağıda manzara korkunçtu. Çamura bulanmış ceset, parçalar hâlindeydi ve neredeyse çürümüştü. Besmele çekerek topladılar uzuvlarını. Battaniyeye sarıp yukarı çıkardılar. Kalabalığın görmesine imkân verilmeden, ceset torbası içinde, cenaze arabasına konuldu.

Olanları, kalabalığın arkasında, biraz uzaktan izleyen biri daha vardı. Mahallelinin aksine, sanki çıkarılan kişiyi görmüştü o. İki damla yaş, esmer yanaklarından kayarak inip, perişan gömleğinin eskimiş yakasında kayboldu. Kaşları düşmüş, esmer dudakları daha da sarkmıştı aşağı. İnsanoğlunun yaptıklarına hayret eder gibiydi. Biri o an ona dikkat etmiş olsa, akıllandığını bile düşünemirdi. O ise, altındaki donu kimin giydirdiğini bile düşünmeden, naralar atarak uzaklaştı yine.

Yapılan ilk incelemede, cesedin kafatasında dört kurşun tespit edilmişti.

*

Şehrin güneyinde kurulmuş olmasından mı yoksa içinde düşük gelirli insanlar ikamet ettiğinden mi bilinmez, “aşağı mahalle” olarak tanınan ve şehirden eski bir su kanalı ile ayrılmış o mahalleye inen, biri yeni ve betonarme, diğeri ise çok daha eski iki köprü vardı. Arabalar yokken at ve eşeklerle geçilen, en fazla bir buçuk metre enindeki eski tahta köprüden hızlı adımlarla geçiyordu genç adam. Evleri çok uzak olmadığından kamyonetini park edip yürüyerek gelmişti. Hava çok güzeldi zaten. Üzerinde yürüdükçe hafifçe salınan köprünün ortasında bir anlığına durdu. Altındaki kanalın suyu henüz azalmamıştı ama yine de sakin akıyordu. Dolunay, sokak lambalarının yetersiz kaldığı, merkeze uzak bu mahalleyi, evlerin aralarındaki yüksek çam ve meşelerin üst dallarını ve mahallenin ardındaki maden yolunun hemen diğer yanından başlayan Toros Dağları’nı gündüz gibi, ama daha gümüşü bir tonda aydınlatıyordu. Derin bir nefes aldı; çam kokularını çekti içine. Hava çok güzeldi gerçekten de. Epeydir, hatta çocukluğundan beri böyle bir şey hissetmemişti. Daha çok nefes almak istiyordu. Tadına doyamıyordu sanki o gecenin.

Ortadan biraz uzun boylu, kavruk bir taşra çocuğuydu Yavuz. Yandan taradığı düz siyah saçları ve kaşlarının ortasında neredeyse hiç çukurlaşmadan, alnından itibaren devam eden uzunca burnu dışında ayırt edilebilecek fiziksel bir özelliği yoktu. Giyimi kuşamı, hâl ve hareketi herkes gibiydi. Farklı olmayı ayıp sayanlardandı zaten. Askerde öğrenmişti, ne başta ne sonda olmalıydı insan. Liseden sonra okumamış, onu da zaten zor bitirmişti. Çocukluğu tarlada, dağda; gençliği kavgada, hayhuyda geçmişti. Doğduğu kasabanın bıçkın delikanlılarındandı; çocuklukla yetişkinlik arasında baş döndürücü bir hızla geçen ve farkında olmasa da tüm hayatını belirleyen o yıllarını boşa geçirmiş, kendine iyi bir hayat kurmaya ne yeterince vakit ayırabilmiş ne de tam olarak becerebilmişti. Çalışma hayatına bir otobüs yazıhanesinde başlayıp sonradan muavin olmuş, hatta ara ara şoförlük de yapmıştı. Evlendikten bir süre sonra

da kendi kamyonetini alıp taşımacılık yapmaya başladı. Kötü alışkanlığı yoktu. Ara sıra içinden çer çöp çıkan ucuz marka sigarasından başka... Ve çok bir beklentisi de yoktu hayattan. Basit yaşayan, başına basit şeyler gelmesini bekleyen insanlardandı. Evlenince mutlu olunur sanıyordu mesela.

Köprüden sonra birkaç sokak daha geçip kayınpederinin evine vardı. Tek katlı ve çatısızdı Zeynel'in evi. İkinci kat için kolon filizleri uzatılmış, ileride yapıma ümidiyle beklemekteydi. Dört tarafı bahçeliydi, o mahalledeki bütün evler gibi. Arkadaki bahçesi daha genişti ve sebze ekilirdi mevsimi gelince.

İç i içine sığmıyordu sevincinden. Telefonda, "Sizi barıştırayım, gel!" demişti Zeynel. Biraz dalavereciye, çıkarıcıya ama iyi adamdı şu kayınbabası yine de. "Bir hediye mi alsaydım Nurhan'a?" diye düşündü ama iş işten geçmişti artık, kapının önündeydi. Bir kanarya üç değişik tonda öttü, zile basınca. Kapıyı, baldızı Aygöl açtı.

Kendisini görünce sevinmesini beklemiyordu elbette, ama kaç yıldır ilk kez, öyle tuhaf baktığını fark etti. Kızgın gibi de değildi; bir anlam veremedi bu bakışa. "Babam mutfakta", dedi sadece Aygöl, buz gibi gözlerini aşağı indirirken.

Akşam yemeğinden eve sinmiş soğan kokusunun içine doğru ağır ağır adımladı. Evin bütün oda kapıları kapalıydı. Altlarından ışık sızıyordu oysa. Garipsedi ama önemsemedi. Ayrıca eve sessizlik hâkimdi o akşam, belirgin biçimde. Normalde salondan televizyon sesi gelirdi ya da en azından baldızın odasından Ferdi şarkıları yükselirdi. Bu akşam hiç ses yoktu. Aygöl, arkasında kaybolmuştu. Dış kapıyı kilitledikten sonra, odalardan birine girmiş olmalıydı.

Dar koridordan geçip, mutfığa yöneldi. Ardındaki çiviye asılmış önlüğün gölgesi buzlu camından görünen mutfak kapısı, aralıktı. İçeriden yoğun bir sigara dumanı geliyordu.

Kapıyı açtığı anda Zeynel karşıdaki mutfak masasında oturuyor, bir eliyle sigara içerken, diğer eliyle masanın muşamba örtüsündeki yırtıkla oynuyordu. Eprimiş muşambadan çıkan küçük ipçikleri koparıp atıyor, yırtığı daha da büyütüyordu. Hareketleri sinirliydi. O da aynı baldızı gibi bakıyordu ona. Yüzünde, o bilindik sırtışından eser yoktu. Açık mavi gözleri, kaşlarının altına saklanıp, kısa kirpikli göz kapaklarının gerisine sinmiş birer buz parçası gibiydi. Ağzının iki ucu aşağı kıvrılmış, ince üst dudağı öne sarkmıştı.

"Gel Yavuz", dedi boğuk bir sesle.

Yavuz içeri doğru bir iki adım attı; durdu. Zeynel'in bakışları değişti. Zeynel'in bakışlarında, onları barıştıracak biri yoktu. Sol kaşı, kısa aralıklarla titreyerek kalkıp iniyordu sonra. Hep böyle yapar mıydı? Hatırlayamadı.

"Yavuz hadi!" dedi adam, biraz daha yüksek sesle.

Yavuz garipsedi. İki metre önündeki adam niye böyle yüksekten sesleniyordu? Niye böyle ölü gibi bakıyordu?

“Yavuuuz!” diye bağırdı bu kez Zeynel.

Kayınpederinin, yüzüne ifadesizce bakarak adını bu şekilde haykırmasına şaşırırken, ardındaki mutfak kapısının hafifçe gıcırdadığını duydu Yavuz.

Dünya üzerinde, kulaklarından girip de beyninin tanımlayabildiği son sesin bir kapı gıcirtısı olacağını bilmiyordu. Sonrasında, kulakları sağır eden bir patlama sesi geldi ama bunu anlamlandıramadı. Ses o kadar yüksekti ki başka hiçbir şey duyamaz olmuş; hatta sesi sadece kulaklarıyla değil, gözleriyle de duymuş gibi, hiçbir şey göremez de olmuştu. Her şey bir anda uzaklaştı Yavuz’dan; her şey küçüldü, silindi. Varlar yok olmaya meyletti, çoklar hiç olmaya. Nesneler hacimlerini yitirmeye başladı, fikirler anlamlarını. Renkler yoktu artık; sesler yoktu. Doğduğu kasaba yoktu artık. Toz toprak içindeki çocukluğu, korkup kaçtığı çoban köpekleri, badem çalarken düştüğü ağaçlar yoktu. İlk aşkı, ilk kavgası, dersten kaçıp içtiği sigarası, asker düğününde yaktığı kınası, annesi, babası, neden mutsuz olduğunu hiç anlamadığı karısı yoktu. Artık hiçbir şey yoktu. Yok bile yoktu. Kâinat, “Ol!” dan öncesine dönmüştü adeta. Bir patlamayla başlayan evren, bir patlamayla bitmişti sanki. “Kıyamet-i kübra” değilse de “kıyamet-i suğra” buydu işte.

Aynı ses, başının arkasında üç kez daha patladı gecenin sessizliğini yararak. Bahçedeki kuşlar kaçıştılar. Kanatlarını öyle çarptılar ki birbirine, gören kırıldı sanırdı. Bir köpek, neye kızdığını bilmeden, şaşkınca havlamaya başladı. Yavuz artık bu seslere anlam verebilmekten çok uzaktı. Başındaki korkunç acı, çok kısa sürmüştü.

Mutfağın halısına yüzükoyun düştü.

Kısa bir süre boyunca, akvaryumdan düşmüş bir balık misali, gözleri ve ağzı açık hâlde tüm vücudu kasılıp titredi. Çok geçmeden, nefes almayı bıraktı. Kenarlarından birer damla yaş sızan gözleri, yaşarken bile o kadar açık olmamıştı hiç.

Patlamaya uyanıp ağaçları terk eden kuşlar, bir daha dönmediler o dallara. Havlayan köpek sustu ve dönüp başka sokak aradı kendine yurt edinecek. O ev kötü kokuyordu artık. İnsanların fark etmediği bir koku yayılıyordu o evden. Dile gelebilseydi, “ölüm kokusu” derdi belki de.

Kapıların kolları yavaş yavaş çevrilmeye başladı bundan sonra. Kapılar açıldı. Odalardan çıktılar birer ikiye; kurbanın etrafını çevirdiler. Antik bir tarikatın gizemli, kara cübbeli üyeleri gibiydiler. Önce bir müddet beklediler; bir müddet sessizce, cürümlerinin sonucunu izlediler.

Herkes başındaydı şimdi. Zeynel, Yavuz, Nurhan; annesi, kız kardeşi, evin gelini... Aceleci ve tedirgin konuşmalar yaptılar aralarında.

“Ne yaptık biz?” dedi biri.

“Başka türlü kurtulamayacaktık, bunu kendi istedi.” dedi öteki.

“Sorumlusu sizsiniz, bana siz yaptırdınız!” dedi biri.

“Konuşma lan! Suç hepimizin işte.” dedi öteki. “Şimdi bundan kurtulmanın çaresine bakalım.”

Soğukkanlılıkla, bunun için sözleşmişlerdi hepsi aslında. Günlerce konuşmuşlar, planlar yapmışlardı, ama şimdi önlerine kütük gibi serilmiş bu gerçekle yüzleşmek hiç de kolay olmuyordu. Yerde yatan ceset, canlı hâlden daha çok endişe vericiydi artık.

Biri, maktulün üstündeki cüzdanı, telefonu alıp sobaya attı. Biri battaniye getirdi arka odadan; alalecele sardılar cesedini. Sonra da Yavuz’un getirdiği arabaya taşıyıp, arka koltuğuna uzattılar. Gecenin karanlığında, beş yol ağzındaki caminin arkasındaki terkedilmiş dam evin önüne geldiler. Yavuz’un babaannesinin eviydi. Çocukken çok gelirlerdi buraya. Kuyudan su çektiklerini hatırlıyordu. O da taş atardı içine; kızarlardı. Kuyunun üstündeki çürümeye yüz tutmuş tahta kapağı kaldırdı, attı içine ölü adaşını. Çevreden buldukları taşları da kuyuya doldurarak, soğuk ve sert bir örtü örttüler Yavuz’un üstüne.

Bu sessiz ve korkulu uğraşın arasında Yavuz bir ara, caminin yanındaki karanlık bölge içinde, ayakta dikilmiş onlara bakan birini görüp irkildi. Zeynel’i de durdurdu. Dönüp Yavuz’un gösterdiği tarafa baktı o da. İkisinden de çıt çıkmıyordu. Adam bunlara bakıyor, bunlar da ona bakıyor; hiç birisi ne kımıldıyor ne de bir şey söylüyordu. Zeynel’le Yavuz’un hızlı hızlı soluk alıp vermeleri dışında sokakta hiç ses yoktu. Tüm sokak, kuyudakiyle birlikte ölmüştü sanki. Karanlıktaki adam biraz daha bunlara baktıktan sonra bir nara patlatarak yürüdü gitti. Tanınmışlardı şimdi Rambo Mehmet’i. Derin bir nefes aldılar; geldikleri gibi aceleci, sessiz ve tedirgin, eve döndüler.

Bu esnada kadınlar, Yavuz’un külçe gibi yığıldığı mutfağın zeminindeki kanları siliyorlar, günahlarını çamaşır suyuyla temizlemeye çalışıyorlardı adeta. Otuz iki yıllık bir hayattan geriye kalan, bir kucak kırmızı lekeydi mutfak halısında ve şimdi o da yok oluyordu. Nurhan salonda oturmuş, titremeye başlayan sağ elindeki sigaranın dumanında, evli kaldıkları yılların hatıralarının uçup kaybolmasını izliyordu.

*

Kayınpederinin evine, ölüme yürürken Yavuz’un yolunu aydınlatan dolunayın bir benzerine, bambaşka bir şehirde, içinde bulunduğu eski taş binanın tel örgülü ve demirli küçücük penceresinden bakan biri vardı şimdi. Dalgalı saçları artık beline uzanmıyordu; kesmişti. Ranzanın üstünde bağdaş kurmuş oturuyor, titremesi zaman içinde artmış elini zor zapt ederken, sessiz sessiz ağlıyordu. Sadece bu saatlerde ağlayabiliyordu; gündüz diğer kadınların yanında ağlayıp zayıf görünmek istemiyordu. Burada zayıf olanın işi çok zordu zira. Her gece, eski hayatıyla ortak bir nesne olarak görebildiği tek şeye, aya bakarak ağlıyor, ağlıyordu.

Geçmişten en çok hatırladığı şey, özgür olma isteğiydi. Oysa şimdi, özgür olmadığını düşündüğü o eve ve valizini topladığı o ana geri dönebilmeyi ne çok isterdi. Hayalinde her gece geri geri yürüyordu babasının evinden, kapıdan girip terliklerini tekrar ayağına geçiriyor ve defalarca boşaltıyordu o valizi yatak odasında. Tekrar ve tekrar yaşıyordu bunu. Ama hiçbir şeyi değiştiremiyordu Nurhan.

Şimdi her gece yatağında oturur vaziyette saatler geçiriyor, uyumaktan korkuyordu. Yavuz geliyordu çünkü rüyalarına. Hiçbir şey de söylemiyordu. Sadece, garip garip bakıyordu yüzüne. Bir şey dememesi çok daha kötü oluyordu. Çünkü insanın kendi vicdanı konuşuyordu bu sefer. Ve o bir kez konuştu mu bir daha hiç susmuyordu. Ve o, herkesten daha kötü konuşuyordu. Duymak istemediği şeyler söylüyordu insana. Sol elindeki ucuz sigarasından bir nefes daha çekti. Sağ eli, o meşum geceyi hatırlatmak için çırpınıyordu kucağında. Oysaki o, hiç unutamıyordu. Aynı geceyi, her gece, tekrar tekrar yaşıyordu. Bu şekilde kaç gece daha geçirebilir bilmiyordu.